

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego
dla technikum
w Zespole Szkół Techniczno-Weterynaryjnych im. Bohaterów
Westerplatte
w Trzcianie

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. *Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty*, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz *Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.*, wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia *Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego z dnia 12 lutego 2019 r.*, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

2. Główny cel realizacji doradztwa zawodowego w technikum

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w technikum jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

3. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w technikum są kierowane do trzech grup adresatów:

- ✓ uczniów,
- ✓ rodziców,
- ✓ nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- ✓ udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;

- ✓ prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji zawodowych;
- ✓ pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- ✓ przygotowanie uczniów do olimpiad i konkursów zawodowych;
- ✓ realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- ✓ angażowanie uczniów w organizację uroczystości i imprez szkolnych;
- ✓ promowanie wśród uczniów idei wolontariatu
- ✓ angażowanie w działania na rzecz promocji szkoły;
- ✓ organizowanie praktyk zawodowych;
- ✓ organizowanie staży zawodowych;
- ✓ organizowanie spotkań rekrutacyjnych z przedstawicielami firm gotowych zatrudniać uczniów i absolwentów;
- ✓ tworzenie kół zainteresowań zgodnie z oczekiwaniami uczniów;
- ✓ inspirowanie do zdobywania nowych umiejętności poprzez udział w dodatkowych zajęciach zawodowych;
- ✓ organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- ✓ organizowanie wizyt w firmach, w których znajdują się stanowiska pracy zgodne z kierunkiem kształcenia uczniów;
- ✓ informowanie o dodatkowej ofercie kształcenia zawodowego i rozwoju osobistego;
- ✓ organizowanie spotkań z osobami prezentującymi własne ścieżki rozwoju zawodowego (absolwenci szkoły, przedstawiciele zawodu);

- ✓ umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych i targach dotyczących rynku pracy;
- ✓ umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych i targach dotyczących planowania ścieżki edukacyjnej;
- ✓ inspirowanie i pomaganie w przygotowywaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD) przez uczniów.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- ✓ umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ prowadzenie lekcji koleżeńskich;
- ✓ prezentowanie działań WSDZ na posiedzeniach rady pedagogicznej;
- ✓ organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
- ✓ organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- ✓ organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- ✓ inspirowanie nauczycieli do udziału w stażach zawodowych;
- ✓ udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- ✓ wspieranie w realizacji zadań z doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- ✓ organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- ✓ organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- ✓ organizowanie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- ✓ informowanie o targach pracy;

informowanie o targach edukacyjnych;

- ✓ udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych drogą multimedialną.

4. Metody i techniki pracy:

- ✓ Zajęcia służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- ✓ Zajęcia doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja;
- ✓ Udostępnianie informacji o uczelniach wyższych, szkołach policealnych, kursach zawodowych.
- ✓ Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- ✓ Prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów;
- ✓ Udzielanie indywidualnych porad uczniom;
- ✓ Staże i praktyki krajowe i zagraniczne odbywane przez uczniów;
- ✓ Wycieczki zawodoznawcze;
- ✓ Wyjazdy na targi branżowe;
- ✓ Przygotowywanie uczniów do konkursów i olimpiad związanych z kierunkami kształcenia;
- ✓ Wykorzystane techniki pracy :pogadanka, wykład, warsztaty, ćwiczenia, testy, kwestionariusze, dyskusja, burza mózgów, rozwiązywanie problemów, symulacja, autoprezentacja, analiza przypadku, projekt, portfolio, metody multimedialne, praca z materiałami źródłowymi, udział w dniach otwartych szkół i uczelni, spotkania z przedstawicielami zawodów, instytucji, udział w przedsięwzięciach typu: targi edukacyjne, targi pracy itd.

5. Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane:

Podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania; podczas: zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli).

Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane w formie grupowej i indywidualnej. Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym skierowanych do rodziców oraz nauczycieli także może odbywać się w obu tych formach.

6. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W technikum w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Poniżej przedstawiono zakres działań w obszarze doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;

- organizuje w szkole wspomaganie działań związanych z doradztwem zawodowym poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów (ogólnych i zawodowych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach zawodowych;
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje i aktualizuje, udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

7. Szkolni sojusznicy:

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla technikum, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego.

Inne instytucje wspomagające WSDZ: Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Ochotnicze Hufce Pracy, Powiatowy Urząd Pracy, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Rzeszowie, Uniwersytet Rzeszowski, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP, pracodawcy.

8. Procedura ewaluacji wewnętrznej:

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów, ich rodziców i nauczycieli, oraz spełniły swoje założenia. Na tej podstawie doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi szkoły oraz Radzie Pedagogicznej do zatwierdzenia.

Zastosowane zostaną następujące metody ewaluacyjne: obserwacja, wywiad, analiza przypadku, analiza dokumentacji.

Ocena efektów dokonana będzie raz w roku. Efekty zostaną przedstawione na Konferencji plenarnej w czerwcu, i będą miały wpływ na zmiany w WSDZ przed każdym nowo rozpoczynającym się rokiem szkolnym.

Na zmiany w WSDZ będzie wpływała również diagnoza potrzeb społeczności szkolnej oraz analiza zasobów szkolnych.

9. Scenariusze i konspekty lekcji, materiały edukacyjne, diagnostyczne, zasady ich udostępniania:

- informatory o zawodach, uczelniach wyższych, szkołach policealnych;
- scenariusze zajęć;
- materiały diagnostyczne opracowane i gromadzone przez doradcę zawodowego stanowią bazę dydaktyczną dla wszystkich nauczycieli dostępną w gabinecie doradcy zawodowego.

Zasoby internetowe udostępnia się na zasadach dowolności na poniższych stronach:

- www.wybieramzawod.pl
- www.euroguidance.pl
- www.koweziu.edu.pl/www.doradztwozawodowe-koweziu.pl
- www.irp-fundacja.pl
- www.ohpdlaszkoły.pl
- www.doradca-zawodowy.pl
- www.labirynt-zawodow.progra.pl
- www.frps.org.pl
- www.kluczdokariery.pl
- www.pociagdokariery.pl
- www.sdsiz.pl

- www.praca.gov.pl
- www.doradca.praca.gov.pl
- www.zawody.praca.net
- www.psychodnia.pl/img/site/SPIS_zawodow.doc
- www.pracuj.pl/kariera-rynek-pracy-zawody
- <http://www.eurodoradztwo.praca.gov.pl/en/publikacje/>
- <http://euroguidance.pl/ksiazki/>
- <https://www.metis.pl/poradnictwo/>

Informacje dotyczące rynku pracy dostępne są na stronach:

- Główny Urząd Statystyczny – portal informacyjny, przydatne będą zwłaszcza dane i opracowania zawarte w Obszarze tematycznym: Rynek Pracy: <http://stat.gov.pl/>
- Portal Publicznych Służb Zatrudnienia – przydatne będą zwłaszcza dane i opracowania zawarte w zakładce Rynek Pracy – Statystyki i Analizy, Rejestry i bazy zawierające m.in. Klasyfikację zawodów i specjalności oraz Publikacje zawierające Przewodnik po zawodach: <http://psz.praca.gov.pl/>
- Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie: <http://www.wup-rzeszow.pl>
- Centralna baza ofert pracy: <http://oferty.praca.gov.pl/>
- Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl/>

10. Przewidywane rezultaty (efekty) i korzyści z realizacji WSDZ :

Dla uczniów i rodziców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.

- Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.

Dla szkoły:

- Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.
- Lepsze wyniki edukacyjne uczniów .
- Zwiększenie konkurencyjności szkoły.
- Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Dla środowiska lokalnego:

- Zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę średnią.
- Promocja lokalnych instytucji i zakładów prac.

11. Propozycje tematów:

Proponowana tematyka zajęć z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego wraz z konspektami lekcji do realizacji na godzinach wychowawczych i godzinach doraźnych zastępstw (zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania dalszego kształcenia, podjęcia roli zawodowej, zajęć kształtujących konkretne umiejętności związane z zarządzaniem własną karierą edukacyjno-zawodową, zajęć związanych z samopoznaniem, zajęć wspierających proces przejścia uczniów ze szkoły na rynek pracy).

Klasy I-II liceum ogólnokształcące, technikum

1. Podstawowe umiejętności społeczne – komunikacja interpersonalna.
2. Podstawowe umiejętności społeczne - jak radzić sobie ze stresem.

3. Podstawowe umiejętności społeczne – asertywność.
4. Jak osiągnąć sukces ? Charakterystyka człowieka przedsiębiorczego.
6. Informacja edukacyjna i zawodowa- gdzie jej szukać?
7. Planowanie – umiejętność wyznaczania celów.
8. Twórcze rozwiązywanie problemów.
9. Odkrywamy nasze zdolności, zainteresowania, predyspozycje zawodowe .
10. Samopoznanie kluczem do planowania kariery zawodowej.

Klasy III liceum ogólnokształcącego –IV technikum.

1. Jak aktywnie szukać pracy w kraju i za granicą (dokumenty aplikacyjne, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja) ?
2. Otwartość i gotowość na zmiany- przejście z roli ucznia do roli studenta/pracownika.
3. Oko w oko z pracodawcą-jak się dobrze zaprezentować?
4. Instytucje wspierające na rynku pracy.
5. Europejski rynek pracy.
6. Potrzeby i oczekiwania pracodawców w województwie podkarpackim.
7. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie podkarpackim.
8. Jak i gdzie podnieść posiadane kwalifikacje zawodowe (wiedzę, umiejętności, kompetencje społeczne) ?
9. Planowanie kariery edukacyjno-zawodowej .
10. Negocjacje i ich rola w życiu zawodowym.

11. Przyszłościowe umiejętności związane z pracą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla technikum:

Moduł 1-Poznawanie własnych zasobów

LP	Treści programowe	Realizujący	Uwagi o realizacji
1.1.	Uczeń sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy.	Pedagog szkolny, psycholog, wychowawcy internatu. wychowawcy klas, szkolny doradca zawodowy,	Konsultacje indywidualnie wg potrzeb ucznia w cyklu kształcenia. Na godzinach wychowawczych na materiałach udostępnionych przez szkolnego doradcę zawodowego, lub na doraźnych zastępstwach na zajęciach z doradztwa zawodowego. Sugerowany termin realizacji I rok nauki.
1.2	Uczeń określa inne obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego.	Szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny,	Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia w cyklu kształcenia.

		psycholog, wychowawcy klas, wychowawcy internatu.	Konspekt lekcji dostępny u szkolnego doradcy zawodowego. Analiza przypadku. Ćwiczenie „Przypadek Agaty K.”. Techniki pracy dostosowane w zależności od liczebności i dynamiki grupy. Sugerowany termin realizacji II rok nauki.
1.3	Uczeń określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych.	Szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, nauczyciele przedmiotów zawodowych, higienistka szkolna.	Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia w cyklu kształcenia.
1.4	Uczeń rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno- zawodowej.	Nauczyciele przedmiotów zawodowych, szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny.	Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia w cyklu kształcenia.

1.5	<p>Uczeń analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.</p>	<p>Wychowawcy klas, szkolny doradca zawodowy.</p>	<p>Na godzinach wychowawczych na materiałach udostępnionych przez szkolnego doradcę zawodowego, lub na zajęciach grupowych z doradztwa zawodowego. Metody i formy dostosowane do okoliczności oraz potrzeb uczniów. Sugerowany termin realizacji I rok nauki.</p> <p>Konsultacje indywidualnie wg potrzeb ucznia w cyklu kształcenia.</p>
1.6	<p>Uczeń określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.</p>	<p>Szkolny doradca zawodowy, nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, wychowawcy klas.</p>	<p>Lekcje z wiedzy o społeczeństwie, Lekcje religii, zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału.</p> <p>Na godzinach wychowawczych na materiałach udostępnionych przez szkolnego doradcę zawodowego, lub na zajęciach z doradztwa zawodowego.</p> <p>Sugerowany termin realizacji I-II rok nauki.</p>

Moduł 2- Świat zawodów i rynek pracy

LP	Treści programowe	Realizujący	Uwagi o realizacji
2.1	<p>Uczeń analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy, oraz funkcjonujących na nim zasadach, w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych.</p>	<p>Szkolny doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów zawodowych, Nauczyciel geografii, nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, nauczyciel podstaw przedsiębiorczości.</p>	<p>Zapoznanie uczniów z „Barometrem zawodów” oraz statystykami zatrudnienia w woj. podkarpackim (materiały WUP) (zajęcia z doradztwa zawodowego) Klasy II-III-IV</p> <p>Uczniowie biorą udział w stażach i praktykach krajowych i zagranicznych wg harmonogramu gdzie dowiadują się o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy, oraz funkcjonujących na nim zasadach, w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych.</p> <p>Na przedmiotach ogólnokształcących zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału.</p>
2.2	<p>Uczeń określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy.</p>	<p>Nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących</p>	<p>Zapoznanie uczniów z bazą opisów zawodów i kwalifikacji „Barometrem zawodów” oraz statystykami zatrudnienia w woj. podkarpackim (materiały WUP) Materiały dla zainteresowanych nauczycieli dostępne u szkolnego doradcy zawodowego.</p>

		rozszerzonych, szkolny doradca zawodowy.	III-IV klasy.
2.3	Uczeń porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika.	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, nauczyciel przedmiotów ekonomicznych, nauczyciele przedmiotów zawodowych, kierownik praktyk.	Zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału. Udział w stażach i praktykach krajowych i zagranicznych wg harmonogramu. II-III klasy.
2.4	Uczeń konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy.	Nauczyciele przedmiotów zawodowych, Pracodawcy.	Udział w stażach i praktykach krajowych i zagranicznych wg harmonogramu. Kontakt z przedstawicielami Agencji zatrudnienia. Klasy II-IV
2.5	Uczeń określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej.	Opiekun praktyk zawodowych, szkolny doradca zawodowy	Zgodnie z przyjętym harmonogramem. Omówienie form aktywizacji zawodowej i instytucji rynku pracy. (zastępstwa z doradztwa zawodowego) Klasy III-IV

2.6	Uczeń sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców.	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, Szkolny doradca zawodowy.	Zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału. I-II klasa Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia.
2.7	Uczeń przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej.	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, Szkolny doradca zawodowy.	Zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału. Zajęcia grupowe lub konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia. II-IV klasa.
2.8	Uczeń charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości. nauczyciel przedmiotów ekonomicznych, szkolny doradca zawodowy.	Zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału. Charakterystyka instytucji rynku pracy zajęcia grupowe z doradztwa zawodowego. III-IV klasy
2.9	Uczeń charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.	Szkolny doradca zawodowy.	Zajęcia z doradztwa zawodowego. Klasy III-IV.

--	--	--	--

Moduł 3 - Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

LP	Treści programowe	Realizujący	Uwagi o realizacji
3.1	Uczeń korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego.	Szkolny doradca zawodowy, nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących,	Zajęcia grupowe lub konsultacje indywidualne z doradztwa zawodowego. III-IV klasa Zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału.
3.2	Uczeń analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji.	Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, szkolny doradca zawodowy.	Lekcje wiedzy o społeczeństwie, Lekcje podstaw przedsiębiorczości zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału. Zajęcia grupowe i konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia z doradztwa

			zawodowego. III-IV klasa.
3.3	Uczeń określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym.	Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, szkolny doradca zawodowy, wychowawcy klas nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, wychowawcy internatu.	Lekcje wiedzy o społeczeństwie, lekcje podstaw przedsiębiorczości zgodnie z przyjętym rozkładem materiału z przedmiotu dla danego oddziału. Konspekty zajęć dostępny u szkolnego doradcy zawodowego. I-II klasy.
3.4	Uczeń wskazuje możliwości kontynuowania nauki.	Szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących.	Zajęcia grupowe, praca np. metodą „Burza mózgów” lub konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia. III-IV klasy.

Moduł 4 - Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych

LP	Treści programowe	Realizujący	Uwagi o realizacji
4.1	Uczeń ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy klas	Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia. Dla wychowawców klas konspekty lekcji na godzinę wychowawczą dostępne u szkolnego doradcy zawodowego Sugerowany termin realizacji I – II rok nauki
4.2	Uczeń sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji.	Szkolny doradca zawodowy.	Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia.
4.3	Uczeń dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i	Szkolny doradca zawodowy.	Konsultacje indywidualne wg potrzeb ucznia.

	określonymi celami zawodowymi.		
--	--------------------------------	--	--

Załącznik 1.

Słownik pojęć związany z Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego:

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (*Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół* (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Ustawa Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 5 oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach* – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.

Uczeń – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej).

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.

Trzciana, wrzesień 2019 r.

Magdalena Gajerska-Kozak